РЕШЕНИЕ (ОВППС) 2019/2191 НА СЪВЕТА

от 19 декември 2019 година

в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел намаляване на риска от отклоняването и незаконния им трансфер („iTrace IV“)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 28, параграф 1 и член 31, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност,

като има предвид, че:

(1) В Глобалната стратегия на ЕС от 2016 г. за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз („Глобалната стратегия на ЕС“) се изтъква, че Съюзът ще утвърждава мира и ще гарантира сигурността на своите граждани и своята територия и ще увеличи приноса си за колективната сигурност. В нея също категорично се подкрепя пълното прилагане и спазването на договорите и режимите за многостранно разоръжаване, неразпространение и контрол над оръжията и се призовава за „трансгранично проследяване на оръжията“, като се отчита, че сигурността на Европа зависи от по-добрите и съвместни оценки на вътрешните и външните заплахи и предизвикателства.

(2) В стратегията на ЕС от 19 ноември 2018 г. „Гарантиране на сигурността на оръжията и защитата на гражданите – Стратегия на ЕС срещу незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения и боеприпаси за тях“ („Стратегия на ЕС за МОЛВ“) се изтъква, че незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) продължават да допринасят за нестабилността и насилието в Съюза, в непосредственото му съседство и в останалата част от света. В Стратегия на ЕС за МОЛВ се излага рамката за действия на Съюза за преодоляване на тези предизвикателства и се поема ангажимент за подпомагане на научноизследователските дейности, насочени към произхода на незаконните МОЛВ в зоните на конфликт, като например проекта iTrace на Организацията за изследване на оръжия в райони на конфликт.

(3) Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета ([1]), изменена с Решение (ОВППС) 2019/1560 ([2]) на Съвета, отразява решимостта на държавите – членки, да преодолеят, наред с другото, риска от реекспортиране на военни технологии или оборудване до нежелани местоназначения или от отклоняване на такива технологии или оборудване към терористични организации или отделни терористи.

(4) В Стратегията на ЕС от 2005 г. за борба с тероризма се подчертава заплахата терористични групи да придобият оръжия, включително МОЛВ, а държавите – членки, се призовават да „използват пълноценно“ научноизследователската дейност на равнището на Съюза.

(5) Незаконното производство, трансфер и движение на конвенционално оръжие и боеприпаси, както и прекаленото им натрупване и безконтролното им разпространение, пораждат несигурност в Европа и нейното съседство, както и в много други региони по света, като изострят конфликтите и подкопават възстановяването на мира след приключването на конфликта и по този начин създават сериозна заплаха за мира и сигурността в Европа.

(6) В Стратегията на ЕС за МОЛВ се заявява, че Съюзът ще подкрепя работата на групите на ООН, които извършват мониторинг на оръжейно ембарго, и ще разгледа начини за подобряване на достъпа до техните констатации относно отклоняването и незаконните огнестрелни оръжия и МОЛВ за целите на контрола на износа на оръжия.

(7) С Програмата за действие на ООН за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с МОЛВ във всичките ѝ аспекти („програма за действие на ООН“), приета на 20 юли 2001 г., всички държави – членки на ООН, се ангажираха с предотвратяването на незаконната търговия с МОЛВ или отклоняването им към неоправомощени получатели, и по-специално с отчитането на риска от отклоняване на МОЛВ към незаконна търговия, когато оценяват заявленията за разрешения за износ.

([1]) Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета от 8 декември 2008 година, определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване (ОВ L 335, 13.12.2008 г., стр. 99).

([2]) Решение (ОВППС) 2019/1560 на Съвета от 16 септември 2019 г. за изменение на Обща позиция 2008/944/ОВППС, определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване (ОВ L 239, 17.9.2019 г., стр. 16).

(8) На 8 декември 2005 г. Общото събрание на ООН прие Международен инструмент, позволяващ на държавите своевременно и надеждно да идентифицират и проследяват незаконните МОЛВ.

(9) На Третата конференция за преглед на програмата за действие на ООН през 2018 г. всички държави – членки на ООН, потвърдиха ангажимента си да насърчават държавите при проследяване на незаконни МОЛВ, включително на такива, намерени по време на конфликти и след конфликти, да търсят в регистрите в рамките на държавата, където са намерени малките оръжия или леките въоръжения, и/или да се консултират с държавата на производство на съответното оръжие.

(10) На 24 декември 2014 г. влезе в сила Договорът за търговията с оръжие (ДТО). Целта на договора е установяването на възможно най-високи общи международни стандарти за регулиране или усъвършенстване на регулирането на международната търговия с конвенционални оръжия, предотвратяване и премахване на незаконната търговия с конвенционални оръжия и предотвратяване на нежеланото им отклоняване. Съюзът следва да подкрепя всички държави – членки на ООН, за въвеждането на ефективен контрол върху трансфера на оръжия, за да се гарантира, че ДТО ще бъде възможно най-ефективен, по-специално по отношение на прилагането на член 11 от него.

(11) До момента Съюзът е подкрепил iTrace посредством решения 2013/698/ОВППС ([3]), (ОВППС) 2015/1908 ([4]) и (ОВППС) 2017/2283 ([5]) на Съвета (iTrace I, II, и III) и иска да подпомогне четвъртата фаза – iTrace IV, на този глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, за да допринесе за колективната сигурност на Европа, както се изисква в Глобалната стратегия на ЕС,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. С оглед на изпълнението на Глобалната стратегия на ЕС, Обща позиция 2008/944/ОВППС, Стратегията на ЕС за МОЛВ и утвърждаването на мира и сигурността, проектните дейности, който Съюзът ще подкрепя, имат следните конкретни цели:

— непрекъснато поддържане на лесна за ползване глобална система за управление на информацията относно конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, които са отклонени или са предмет на трафик („iTrace“), и които са документирани в засегнати от конфликти райони, така че на разработващите политиките лица, експертите в областта на контрола върху конвенционалните оръжия и служителите по контрола върху износа на конвенционални оръжия да се предоставя подходяща информация с цел разработване на ефективни, основани на доказателства стратегии и проекти за борба с незаконното разпространение конвенционални оръжия и боеприпаси за тях,

— обучение и менторство на национални органи в засегнати от конфликти държави с цел разработване на устойчив национален капацитет за идентифициране и проследяване на незаконни конвенционални оръжия, насърчаване на устойчивото сътрудничество с проекта „iTrace“, по-добро определяне на приоритетите в областта на физическата сигурност и управлението на запасите (ФСУЗ), по-ефективно очертаване на националните нужди от подпомагане в сферата на оръжейния контрол и правоприлагането – най-вече финансирани от Съюза инициативи като системата на Интерпол за управление на регистрите и проследяване на незаконните оръжия (iARMS) и дейностите на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) – както и засилване на диалога с мисии и инициативи на ЕС,

— повишена честота и продължителност на проучванията на място относно конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, разпространявани незаконно в засегнати от конфликти райони с цел генериране на данни в iTrace в отговор на изрични искания, отправени от държави членки, и делегации на Съюза,

([3]) Решение 2013/698/ОВППС на Съвета от 25 ноември 2013 г. в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни малки оръжия и леки въоръжения и други незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси с цел намаляване на риска от незаконна търговия с тях (ОВ L 320, 30.11.2013 г., стр. 34).

([4]) Решение (ОВППС) 2015/1908 на Съвета от 22 октомври 2015 г. в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни малки оръжия и леки въоръжения и други незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси с цел намаляване на риска от незаконна търговия с тях („iTrace II“) (ОВ L 278, 23.10.2015 г., стр. 15).

([5]) Решение (ОВППС) 2017/2283 на Съвета от 11 декември 2017 г. за подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни малки оръжия и леки въоръжения и други незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси с цел намаляване на риска от незаконна търговия с тях („iTrace III“) (ОВ L 328, 12.12.2017 г., стр. 20).

— съобразена с отделните потребности помощ за органите за контрол на износа на оръжие и за лицата, разработващи политиките в областта на оръжейния контрол, на държавите членки, включително многократни консултативни посещения от персонал на проекта iTrace в столиците на държавите членки, 24-часова служба за техническа помощ, която да предоставя незабавно съвети относно оценката на риска и стратегиите за борба с отклоняването, поддръжка на сигурни стационарни и мобилни приложения с цел предоставяне на незабавна нотификация при отклоняване след износ, и осигуряване за държавите членки, при поискване, на проверка от персонала на проекта iTrace след извършване на доставката,

— повишаване на осведомеността чрез информационна кампания относно констатациите по проекта, популяризиране на целта и наличните функции на системата iTrace сред разработващите политиките лица на международно и национално равнище, експертите в областта на контрола върху конвенционалните оръжия и органите, отговарящи за лицензиране на износа на оръжие, и укрепване на международния капацитет за наблюдение на незаконното разпространение на конвенционални оръжия, боеприпаси за тях и свързан материал, както и за подпомагане на разработващите политиките лица да набележат приоритетни области за международна помощ и сътрудничество и за намаляване на риска от отклоняване на конвенционални оръжия и боеприпаси,

— представяне на доклади по ключови въпроси на политиките въз основа на данни от разследвания на място, представени в системата iTrace, относно конкретни райони, заслужаващи международно внимание, включително основни схеми за трафик на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, и регионалното разпределение на конвенционалните оръжия, боеприпасите за тях и свързания материал, които са обект на трафик, и

— непрекъснато проследяване на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях в сътрудничество с държавите членки, и държави извън ЕС като най-ефективното средство за установяване и проверка във възможно най-голяма степен на механизмите зад отклоняването на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях към неоправомощени потребители; проследяването ще се допълва от последващи разследвания с акцент върху установяването на човешките, финансовите и логистичните мрежи зад незаконния трансфер на конвенционални оръжия.

2. Подробно описание на проектите е посочено в приложението към настоящото решение.

Член 2

1. Върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (ВП) отговаря за изпълнението на настоящото решение.

2. Техническото изпълнение на проекта, посочен в член 1, се осъществява от Организацията за изследване на оръжия в райони на конфликт (Conflict Armament Research Ltd. — CAR).

3. CAR изпълнява задачите си под ръководството на ВП. За тази цел ВП сключва необходимите договорености с CAR.

Член 3

1. Референтната сума за изпълнението на проекта, посочен в член 1, е 5 490 981,87 EUR. Общият прогнозен бюджет на цялостния проект възлиза на 6 311 473,41 EUR, които се осигуряват чрез съвместно финансиране от страна на CAR и Федералното външно министерство на Германия.

2. Разходите, които се финансират от сумата по параграф 1, се управляват в съответствие с процедурите и правилата, приложими за общия бюджет на Съюза.

3. Комисията упражнява надзор върху правилното управление на референтната сума, посочена в параграф 1. За тази цел тя сключва необходимото споразумение с CAR. В това споразумение се предвижда, че CAR трябва да осигурява видимост на участието на Съюза, съответстваща на неговия размер.

4. Комисията полага усилия да сключи споразумението, посочено в параграф 3, възможно най-бързо след влизането в сила на настоящото решение. Тя информира Съвета за евентуални трудности в хода на този процес, както и за датата на сключване на посоченото споразумение.

Член 4

1. ВП докладва на Съвета за изпълнението на настоящото решение въз основа на редовни описателни доклади, изготвяни от CAR на всеки три месеца. Тези доклади представляват основа за оценката, извършвана от Съвета. С цел да се подпомогне Съветът в неговата оценка на резултатите от настоящото решение, външен орган извършва оценка на въздействието на проекта.

2. Комисията докладва за финансовите аспекти на проекта, посочен в член 1.

Член 5

1. Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

2. Срокът на действие на настоящото решение изтича 36 месеца след датата на сключване на споразумението, посочено в член 3, параграф 3. Действието на решението обаче изтича шест месеца след датата на влизането му в сила, ако в рамките на този срок не бъде сключено споразумение.

Съставено в Брюксел на 19 декември 2019 година.

За Съвета
ПРЕДСЕДАТЕЛ

ПРИЛОЖЕНИЕ

В ПОДКРЕПА НА ГЛОБАЛЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА ДОКЛАДВАНЕ ОТНОСНО НЕЗАКОННИ КОНВЕНЦИОНАЛНИ ОРЪЖИЯ И ТЕХНИТЕ БОЕПРИПАСИ С ЦЕЛ НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ТЯХНОТО ОТКЛОНЯВАНЕ И НЕЗАКОННО ПРЕХВЪРЛЯНЕ

(„iTrace IV“)

1. Контекст и обосновка на подкрепата по линия на ОВППС

1.1. Настоящото решение се основава на поредица от решения на Съвета за борба с дестабилизиращото въздействие на отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях в засегнати от конфликти райони, по-специално решения 2013/698/ОВППС, (ОВППС) 2015/1908 и (ОВППС) 2017/2283 на Съвета, с които беше създаден и укрепен iTrace – глобалният механизъм за докладване относно конвенционални оръжия и боеприпаси за тях.

Незаконното разпространение на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях е основен фактор за подкопаването на държавната стабилност и изострянето на конфликтите и представлява сериозна заплаха за мира и сигурността. Както е посочено в Стратегия на ЕС за МОЛВ, незаконните огнестрелни оръжия и МОЛВ продължават да допринасят за нестабилността и насилието в Съюза, в неговото непосредствено съседство и в останалата част на света. Незаконните малки оръжия подхранват световния тероризъм и световните конфликти, като възпрепятстват дейността на Съюза в областта на развитието и управлението на кризи, усилията му в хуманитарната област и за стабилизация в някои части от съседството на Съюза и в Африка. В рамките на Съюза незаконните огнестрелни оръжия оказват очевидно въздействие върху вътрешната сигурност, като подхранват организираната престъпност и осигуряват на терористите средства за извършване на нападения на европейска територия. Последните констатации от проекта iTrace за Афганистан, Ирак, Либия, Сирия, Украйна, Йемен и други конфликти в близост до външните граници на Съюза потвърждават заключенията в Стратегията на ЕС за МОЛВ.

Дейностите, извършвани съгласно Решение (ОВППС) 2015/1908, утвърдиха iTrace като глобална инициатива за мониторинг на използваните в конфликти оръжия. Проектът iTrace функционира в над 40 държави, засегнати от конфликти, в т.ч. в Африка, Близкия изток, Централна, Южна и Източна Азия и с него беше създаден най-големият в света публичен регистър на отклонени конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел подкрепа на държавите в усилията им за разкриване и противодействие на отклоняването в съответствие с ангажиментите по критерий 7 от Обща позиция 2008/944/ОВППС и член 11 от Договора за търговията с оръжие (ДТО). Той предвижда прецизно докладване за отклоняването на оръжия и боеприпаси за тях към въоръжени бунтовнически и терористични сили, които представляват заплаха за сигурността на Съюза, включително „Ал-Кайда в ислямския Магреб“ и „Даиш“/„Ислямска държава“, и изпраща поверителни и бързи сигнали на органите на държавите членки, за контрол на износа относно рисковете от отклоняване след износ; предоставя критична информация в реално време на делегациите на ЕС и дипломатическите мисии на държавите членки в засегнати от конфликти региони за трафика на оръжие и динамиката на конфликтите. Той редовно осведомява относно мерките за контрол на оръжията и борба с отклоняването посредством балансирано и отговорно глобално медийно присъствие.

1.2. Проектът iTrace обаче е изправен пред постоянни призиви от държавите членки, за предоставяне на информация пряко и лично на националните органи за лицензиране на износа на оръжие (включително чести посещения в столиците), както и на по-широк набор от ресурси на двустранна основа за лицата от държавите членки, определящи политиката за контрол на износа на оръжия.

Следователно настоящото решение има за цел да продължи и засили работата на проекта по линия на Решение (ОВППС) 2017/2283, като предоставя и занапред на определящите политиките от Съюза, на експертите в областта на оръжейния контрол и на служителите по контрола на оръжейния износ системно събирана, важна информация, която да ги подпомага при разработването на ефективни, основани на доказателства стратегии за борба с отклоняването и незаконното разпространение на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел повишаване на международната и регионалната сигурност. По този начин те ще продължат да получават подкрепа за съчетаването на успешна стратегия за противодействие с подходящи превантивни действия за борба с незаконното търсене и предлагане и за осигуряване на ефективен контрол на конвенционалните оръжия в трети държави.

1.3. Настоящото решение предвижда непрекъснато поддържане и по-нататъшно усъвършенстване на публично достъпната глобална система за докладване за оръжия iTrace. Проектите, изброени в Решение (ОВППС) 2017/2283, ще бъдат укрепени чрез: 1) увеличаване на честотата и продължителността на мисиите за събиране на данни за незаконни доставки на конвенционални оръжия в засегнати от конфликти райони; 2) индивидуализирани пакети за подкрепа, предоставяни на държавите членки, включващи пряка консултация, специални данни и доклади, бюро за помощ с денонощен режим на работа и задачи, свързани с проверката след извършване на доставката; и 3) обучение и менторство на националните органи в засегнати от конфликти държави за проследяване на незаконни конвенционални оръжия, открити или иззети на територията на тяхната юрисдикция, за изграждане на капацитет за борба с отклоняването, включително капацитет за проследяване в рамките на Международния инструмент за проследяване (МИП), за подобряване на управлението на оръжията, включително водене на документация, и за насърчаване на събирането на данни по линия на iTrace.

2. Общи цели

Описаното в точка 4 действие ще подпомага в още по-голяма степен международната общност в борбата с дестабилизиращото въздействие на отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях. То ще продължи да предоставя на определящите политиките, на експертите в областта на оръжейния контрол и на служителите по контрола на оръжейния износ важна информация, която ще им помага при разработването на ефективни, основани на доказателства стратегии за борба с отклоняването и незаконното разпространение на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел повишаване на международната и регионалната сигурност. По-конкретно с действието:

а) ще се предоставя конкретна информация за отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, за да подпомогне ефективното изпълнение на Обща позиция 2008/944/ОВППС, ДТО, Програмата за действие на ООН и МИП;

б) ще се предоставя съобразена с нуждите подкрепа на държавите членки, с цел съдействие при оценката и намаляването на риска от отклоняване;

в) ще се разкриват маршрутите и субектите, участващи в отклоняването на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях към засегнати от конфликт региони или към международни терористични организации, и ще се предоставят доказателства за групи и лица, участващи в незаконна търговия, в подкрепа на национални правни производства;

г) ще се укрепва сътрудничеството между съответните органи на ООН, мисиите и други международни организации в областта на проследяването на конвенционалните оръжия и боеприпасите за тях, както и предоставянето на информация пряко в подкрепа на съществуващите мониторингови механизми, в т.ч. iARMS на Интерпол, и на Европол, който през 2019 г. сключи меморандум за разбирателство с CAR за обмен на информация;

д) ще се предоставя важна информация за определяне на приоритетните области за международно сътрудничество и помощ с оглед на ефективната борба с отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, например финансиране на проекти, свързани със сигурността на запасите и/или управлението на границите; и

е) ще се осигурява механизъм, който ще спомага за мониторинга на изпълнението на ДТО, по-специално за засичане на отклоняване на прехвърлени конвенционални оръжия, както и ще подпомага правителствата при оценката на риска от отклоняване преди износа на конвенционални оръжия, по-конкретно риска от отклоняване в рамките на получаващата държава или от реекспорт при нежелани условия.

3. Устойчивост и резултати на проекта в дългосрочен план

В рамките на действието ще бъде осигурена устойчива рамка за постоянен мониторинг на незаконното разпространение на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях. Очаква се то да увеличи значително обема на съществуващата информация за оръжията и да окаже съществена подкрепа за целевото разработване на ефективен контрол на конвенционалните оръжия и на политиките за контрол върху износа на оръжие. По-специално в рамките на проекта:

а) ще продължи да се захранва системата за управление на информацията iTrace, която да осигури дългосрочно събиране и анализ на данните относно незаконните конвенционални оръжия;

б) на определящите политиките в областта на контрола на конвенционалните оръжия, както и на експертите, ще се предостави инструмент за определяне на по-ефективни стратегии и приоритетни области за съдействие и сътрудничество, например чрез набелязване на механизми за подрегионално или регионално сътрудничество, механизми за координация и обмен на информация, които трябва да бъдат създадени или укрепени, чрез идентифициране на необезопасени национални запаси, неадекватно управление на запасите, маршрути за незаконен трансфер, слабости в граничния контрол и недостатъчен капацитет в областта на правоприлагането;

в) ще се осигури гъвкавост за предоставяне на свързана с политиката информация, независимо от бързо променящите се политически изисквания;

г) ще се повиши в значителна степен ефикасността на международните организации за оръжеен мониторинг, както и на отделните лица, чрез осигуряване на механизъм за обмен на информация с постоянно разширяващ се обхват; и

д) ще се изгражда устойчив национален капацитет в засегнати от конфликти държави с цел идентифициране и проследяване на незаконни конвенционални оръжия и по-ефективно участие в международните процеси за оръжеен контрол и правоприлагане.

4. Описание на действието

4.1. Проект 1: Обучение и менторство на националните органи в засегнати от конфликти държави при идентификацията и международното проследяване на оръжия.

4.1.1. Цел на проекта

Програмите на iTrace за обучение и менторство предоставят на националните органи в засегнати от конфликти държави методите и уменията за самодиагностика и справяне с отклоняването на конвенционални оръжия. Обучението има за цел да засили често несъществуващия капацитет за идентифициране и проследяване на незаконни конвенционални оръжия, докато менторството дава възможност на персонала на проекта по iTrace да установи критичните пропуски в капацитета в реално време и незабавно да намери подходящи решения за справяне с тях. Програмите на iTrace за обучение и менторство освен това укрепват връзките между проекта iTrace и националните органи, осигурявайки на екипите му за разследване на място по-голям достъп до иззети и възстановени конвенционални оръжия, като по този начин се разширява пълният спектър на iTrace за събиране, анализ и докладване на данни.

4.1.2. Ползи за инициативите на ЕС за оръжеен контрол

Програмите на iTrace за обучение и менторство отговарят на действията, разгледани в Стратегията на ЕС за МОЛВ – в подкрепа на националния капацитет за „издирване и проследяване на произхода на незаконни МОЛВ и боеприпаси в зоните на конфликт“ – и пряко и непряко подсилват широк спектър от подкрепяни от държавите членки, инициативи за оръжеен контрол. Прякото въздействие включва подкрепа за националните правоприлагащи органи за проследяване на МОЛВ в съответствие с Международния инструмент за проследяване, повишаване на националния капацитет за събиране на данни за проследени оръжия в рамките на показател 16.4.2 от целите за устойчиво развитие (ЦУР) и подкрепа за държавите членки, инициирали програми за управление на оръжията и боеприпасите. Непрякото въздействие включва обратното подаване на събирана на място информация, като например предупредителни сигнали към държавите членки, за рисковете от отклоняване, с които са се сблъскали страните партньори, както и за засичането на отклоняване от националните запаси, и предоставянето на тази информация на програмите на Съюза в областта на ФСУЗ.

4.1.3. Дейности по проекта

През 2018 г. CAR Организацията за изследване на оръжия в зони на конфликт (Conflict Armament Research Ltd. — CAR) създаде звено за техническа помощ – звено, имащо за задача да осигурява обучителни и менторски дейности в полза на националните органи в засегнатите от конфликти държави, в които развива дейност проектът iTrace. Тези обучителни и менторски дейности целят насърчаването на различни национални инициативи за противодействие на отклоняването чрез предоставяне на указания и изграждане на капацитет във връзка с проследяването, маркирането и документирането на конвенционалните оръжия в съответствие с установените от МИП процедури по отношение на иззети и заловени незаконни конвенционални оръжия и оценките по линия на ФСУЗ, насочени към идентифицирането и справянето с рисковете от отклоняване при източника. CAR ще осигурява специализирано, съобразено с нуждите обучение за целия спектър на дейностите, изброени по-горе, за местните партньори и, където е необходимо, за мироопазващия персонал, включително за мисиите на ООН и ЕС и групите/комисиите на ООН за наблюдение на санкциите. В това отношение проектът iTrace ще продължи да отговаря пряко на действията, изброени в Стратегията на ЕС за МОЛВ, в които се настоява за подкрепа от ЕС за „групите на ООН, които извършват мониторинг на оръжейно ембарго“ и за разглеждането на „начини за подобряване на достъпа до техните констатации относно отклоняването и относно незаконните огнестрелни оръжия и МОЛВ за целите на контрола на износа на оръжия“. Обучението в рамките на проекта iTrace ще се основава на набор от услуги, предлагани от CAR от 2014 г. насам, което се оказа от решаващо значение за подкрепата на местните партньори в засегнати от конфликти държави, за подпомагане на комисиите на ООН, както и за осигуряване на по-голям достъп за екипите на iTrace за разследване

на място. По проекта ще се изпращат служители от екипи за разследване на място и звеното за техническа помощ, които да дават насоки на все по-високо техническо равнище, по отношение на:

а) въведение в събирането на данни за конвенционалните оръжия, с позоваване на конкретни случаи;

б) основни техники за идентификация и ефективно документиране на конвенционалните оръжия;

в) стандартни оперативни процедури за събиране на доказателства и доказателствената верига за проследяване;

г) изисквания за широкообхватните, регионалните и международните разследвания;

д) прилагането на Международния инструмент за проследяване; по целесъобразност органите в страните партньори ще бъдат обучавани и насърчавани да отправят искания за проследяване;

е) международно проследяване на оръжия и системи за проследяване на оръжия (по-специално Интерпол и Европол);

ж) използването на „големи информационни масиви“ и анализ на тенденциите; и

з) възможности за (международна) техническа помощ и за намеса на правоприлагащите органи.

Тези дейности ще се провеждат успоредно с разследванията на място на iTrace, включително съвместни разследвания (менторство), осъществявани заедно с националните държавни органи.

4.1.4. Резултати от проекта

Проектът:

а) ще насърчава националните органи да предоставят по-голям достъп на екипите на iTrace за разследване на място, като по този начин се отговори на многократните призиви тези екипи да предоставят техническа помощ и съвместен капацитет за разследване, което да е равностойно на увеличаващото се количество данни, събирани от iTrace.

б) ще предоставя конкретна помощ за изграждането на капацитет на националните правителства, които, въпреки че понасят последиците от отклоняването на конвенционални оръжия, не разполагат с инструменти за идентифициране и докладване на отклонени конвенционални оръжия – това често е предпоставка за по-ефективно управление на конвенционалните оръжия във вътрешен план и като такова подпомага прилагането на ДТО, МИП и Програмата за действие на ООН, ЦУР 16.4.2 и програмирането по линия на ФСУЗ, както и връзката с международните правоприлагащи органи, включително Интерпол (iARMS) и Европол.

в) ще подкрепя засиления диалог, по-специално като се идентифицират ключови заинтересовани страни за други инициативи, подкрепяни от Съюза, например отношения на мисиите на ЕС с правителствата на приемащите държави, и се лансират инициативи като програмирането по ФСУЗ, например подкрепяни от Съюза проекти за управление на запасите от оръжие.

4.1.5. Показатели за изпълнението на проекта

До 40 посещения на място за обучение и менторство с акцент върху повторните посещения за подкрепа на националните органи в изграждането на капацитет за проследяване.

Проектът ще бъде изпълняван в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.1.6. Бенефициери на проекта

Дейностите за обучение и менторство в рамките на iTrace ще донесат преки ползи за националните заинтересовани страни в държавите, засегнати от конфликти, включително правоприлагащите органи и прокуратурата. Програмата ще подкрепя косвено националния диалог с инициативи, финансирани от Съюза и други инициативи за оръжеен контрол, като насърчава използването на международни механизми за проследяване, включително системата iARMS на Интерпол и Европол, и улеснява ангажирането с подкрепяни от Съюза проекти за управление на запасите и други проекти за контрол на МОЛВ.

4.2. Проект 2: Задълбочаване на разследванията на място, необходими за по-нататъшното въвеждане на системата iTrace на документални доказателства в реално време относно отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси и друга свързана с това информация.

4.2.1. Цел на проекта

Проектът ще повиши честотата и ще увеличи продължителността на проучванията на място на конвенционалните оръжия и боеприпасите за тях, циркулиращи в засегнати от конфликти райони. Ще бъде отдаден приоритет на държави, които пораждат особено безпокойство за държавите членки, включително, наред с другото, Афганистан, Ирак, Либия, Мали, Южен Судан, Сомалия, Сирия, Украйна и Йемен. Тези разследвания на място ще предоставят конкретни доказателства за отклонени конвенционални оръжия към въстанически и терористични сили, които в противен случай биха били невидими за външни наблюдатели (включително държави членки, износителки на оръжие). CAR ще иска предварително одобрение от работна група „Износ на конвенционално оръжие“ (COARM) преди поемането на съществени ангажименти във всички държави, които преди това не са били включени в разследванията на iTrace на място или в програмите на iTrace за обучение и менторство.

С помощта на нови технологии и съвременни техники в областта на криминалистиката CAR ще използва редица дейности на място, включително засилена фотодокументация, криминалистичен анализ и възстановяване на заличена маркировка. CAR доказа, че тези методи разкриват проследима информация за непроследими преди това оръжия, боеприпаси и свързани с тях материали, като това дава възможност за разследване на все по-голям набор от незаконни материали, чиято идентификационна информация е била премахната, за да се прикрие техният произход.

Получените в резултат на това данни ще подобрят колективните познания на държавите членки, за отклоняването и незаконните трансфери, за методите, използвани от трафикантите за тяхното прикриване, и ще увеличат значително капацитета за разбиване на незаконната търговия.

4.2.2. Ползи за инициативите на ЕС за оръжеен контрол

Разследванията на място на iTrace осигуряват динамична база по отношение на отклоняването на конвенционални оръжия в засегнатите от конфликти държави. Тази база предоставя постоянна мярка за ефикасност на Обща позиция 2008/944/ОВППС и на ангажиментите за оръжеен контрол, които държавите членки, са поели, наред с другото, ДТО, Програмата за действие на ООН и Стратегията на ЕС за МОЛВ. Подробната документация за използваните в конфликти оръжия служи и за отправна точка за формално проследяване на конвенционалните оръжия и за широкообхватни разследвания на мрежите за финансиране на конфликти и за доставка на оръжия.

4.2.3. Дейности по проекта

В рамките на проекта ще бъдат предприети следните дейности:

а) разполагане на квалифицирани оръжейни експерти, които да извършват анализ на място на незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, иззети от засегнати от конфликти държави;

б) анализ, преглед и проверка на документирани доказателства за конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, и за техните ползватели, включително, наред с другото: фотодокументация, криминалистичен анализ и възстановяване на заличена маркировка на оръжия, на техни компоненти и вътрешни и външни обозначения, опаковки, свързана с тях експедиционна документация, заедно с резултатите от разследванията на място (ползватели, доставчици и маршрути за трансфер);

в) въвеждане на всички събрани и прегледани доказателства в системата за управление на информацията iTrace и след проверка — в онлайн портала за картографиране iTrace;

г) идентифициране и подпомагане на местни партньори с цел осигуряване на устойчиво събиране на данни в подкрепа на iTrace през целия период на предложеното действие и след него;

д) непрекъсната връзка с правителствата на държавите членки за предварително определяне на национални точки за контакт, както и на координационен механизъм, с цел ясно очертаване на обхвата на разследванията на CAR и преодоляване на евентуални конфликти на интереси преди започване на разследванията.

Проектът ще бъде изпълняван постепенно в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.2.4. Резултати от проекта

Проектът:

а) ще документира на място физическите доказателства за конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, които са отклонени или са обект на незаконен трафик, в засегнати от конфликти региони;

б) ще проверява и разследва случаи на незаконен трафик въз основа на доказателства, събрани от CAR, от организации, които имат постоянни споразумения за обмен на информация с CAR, и по целесъобразност от други организации, за отклоняване или трафик на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях във всички региони;

в) ще предоставя конкретни визуални и физически доказателства за конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, които са отклонени или са обект на незаконен трафик, включително снимки на изделия, серийни номера, фабрични марки, кутии, описи на пратки, документация за доставките и за крайните потребители, както и информация, получена чрез използване на криминалистичен анализ и възстановяване на заличени маркировки;

г) ще предоставя текстови отчети за незаконна дейност, в т.ч. маршрути за трафик, участници и финансови и подпомагащи мрежи, замесени в отклоняването или незаконния трансфер, и оценка на благоприятстващите незаконната дейност фактори (включително неефективност в управлението и сигурността на запасите и предумишлено създадени мрежи за незаконни доставки, ръководени от държави);

д) ще въвежда посочените по-горе доказателства в системата за управление на информацията iTrace и след проверка — в онлайн портала за картографиране iTrace за пълно публично разпространение и в системите на държавите членки, посредством сигурни настолни и мобилни платформи.

4.2.5. Показатели за изпълнението на проекта

До 75 разполагания на място (включително разширено разполагане, където е необходимо) в рамките на тригодишния период с цел представяне на доказателства, които да бъдат въведени в системата за управление на информацията и онлайн портала за картографиране iTrace.

Проектът ще бъде изпълняван в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.2.6. Бенефициери на проекта

iTrace ще продължи да предоставя все по-всеобхватна информация, изрично насочена преди всичко към определящите политиката на национално равнище от Съюза в областта на контрола върху оръжията и към органите за лицензиране на износа на оръжие, както и към институциите, агенциите и мисиите на Съюза. Тези бенефициери от Съюза ще разполагат и с достъп до поверителна информация посредством сигурни настолни и мобилни платформи, предоставени от iTrace.

Публичната информация ще продължи да бъде достъпна и за всички бенефициери от Съюза, както и за бенефициери от държави извън Съюза, като създатели на политиката в областта на контрола върху оръжията и органи за лицензиране на износа на оръжие в трети страни — неправителствени научноизследователски организации, застъпнически организации и международни новинарски медии.

4.3. Проект 3: Съобразена с нуждите подкрепа за органите на държавите членки, за контрол върху износа на оръжие и за определящите политиката в областта на контрола върху оръжията.

4.3.1. Цел на проекта

Проектът ще предостави на държавите членки, последователна двустранна подкрепа, включително редовни посещения с лични контакти и специални доклади, които ще бъдат съобразени със специфичните области на интерес за контрол върху оръжията и с изискванията за информация на всяка държава членка. Информацията, предоставена от органите на държавите членки за лицензиране на износа на оръжие от ЕС, ще бъде обработвана с необходимото зачитане и поверителност. CAR ще продължи също така да поддържа контакт с редица национални органи за лицензиране на износа на оръжие от трети държави. Тези отношения ще подкрепят няколко ключови аспекта на международните усилия за предотвратяване на отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и ще укрепят международните мерки за борба с отклоняването, включително:

а) предоставяне на органите за лицензиране на износа подробни данни и доказателства за документирано отклоняване; и

б) подкрепа или предоставяне на държавите членки, по официално искане на националните органи за лицензиране на износа на оръжие от ЕС, на капацитет за проверка след извършване на доставката.

4.3.2 Ползи за инициативите на ЕС за контрол върху оръжията

Редовните посещения на екипи на проекта iTrace в столиците на държавите членки, позволяват провеждането на двустранни дискусии по чувствителни теми (напр. отклоняване след износ), дават възможност на държавите членки да участват пряко в проектирането на iTrace и неговите резултати (посока и обхват на разследванията и видове докладване) и спомагат за разработването на мерки за изграждане на доверие (т.е. процесите на iTrace за предварително уведомяване и за право на отговор). От решаващо значение е, че разпространяването на информацията за iTrace в държавите членки, предоставя форум за по-нюансирано обсъждане на националните предизвикателства и възможности, свързани с ангажиментите по 7-и критерий от Обща позиция 2008/944/ОВППС и член 11 от ДТО. Информационните посещения по предишни проекти на iTrace (I, II и III) бяха от изключителна важност за разбирането на изискванията за информация на държавите членки, било то от общ характер (например „Каква е вашата оценка на заплахите, свързани с оръжията, които навлизат в определен район на въоръжен конфликт?“), или специфични за проекта iTrace (например „Нуждаем се от приложение, което незабавно да ни предупреждава за всяко произведено в страната оръжие, което екипите на място на iTrace документират“).

4.3.3. Дейности по проекта

В рамките на проекта ще бъдат предприети следните дейности:

а) екипите на iTrace, изпратени на повторни посещения в съответните органи в столиците на държавите членки, ще предоставят информация относно борбата с отклоняването и ще докладват за разследванията си;

б) продължаване на дейността на бюрото за помощ с денонощен режим на работа, което да предоставя незабавно консултиране относно борбата с отклоняването или за потенциално негативни твърдения в пресата, произтичащи от непроверено докладване от трети страни;

в) поддръжка на онлайн приложения, предназначени за органите за лицензиране на износа на оръжие на държавите членки, които ще предават криптирани данни от системата за управление на информацията iTrace, с предупредително обозначаване на страните, които в миналото са извършвали отклоняване на конвенционални оръжия, профилиране на дестинации с висок риск и докладване в реално време за отклоняването на оръжия, произведени в съответната страна; и

г) подпомагане или предоставяне на държавите членки след официално искане от органите на държавите членки за лицензиране на износа на оръжие от ЕС, на проверки (удостоверяване), извършени от екипите за разследване на място на iTrace, на крайната употреба след доставка.

Проектът ще бъде изпълняван в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.3.4. Резултати от проекта

Проектът:

а) ще подпомага органите за лицензиране на износа на оръжие на държавите членки, по тяхно искане, да идентифицират отклоняване след износ;

б) ще предоставя информация за подпомагане на анализа на риска от отклоняване от страна на органите за лицензиране на износа на оръжие на държавите членки, в съответствие с Обща позиция 2008/944/ОВППС и ДТО, преди предоставянето на лицензи за износ;

в) ще осигурява на органите за лицензиране на износа на оръжие на държавите членки, по тяхно искане, капацитет за проверка след извършване на доставка;

г) ще подкрепя създателите на политиката на държавите членки, в областта на контрола върху оръжията, като им предоставя информация в реално време относно тенденциите в отклоняването и трафика, което да способства за национално ангажиране в международните политически процеси; и

д) ще подпомага националните правоприлагащи органи на държавите — членки, при наказателни разследвания, когато е приложимо и по тяхно искане.

4.3.5. Показатели за изпълнението на проекта

Поддръжката на специални настолни и мобилни приложения, които ще предават информация от сигурни подразделения на системата iTrace до националните органи на държавите членки. Бюро за помощ, обслужвано от персонала на проекта iTrace, което ще подкрепя изцяло органите за контрол върху износа на оръжие и създателите на политиките в областта на контрола върху оръжията в държавите членки. До 45 посещения в столиците на държавите членки, при поискване.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.3.6. Бенефициери на проекта

Всички заинтересовани държави членки, с посещения в столицата и мисии за проверка след доставка, провеждани при поискване.

4.4. Проект 4: Информационна дейност за заинтересованите страни и международна координация

4.4.1. Цел на проекта

Проектът ще демонстрира ползите от iTrace за създателите на политиките в международен и национален мащаб, експертите в областта на контрола върху конвенционалните оръжия и органите за лицензиране на износа на оръжие. Ще бъдат предприети и инициативи за информационна кампания за по-нататъшно съгласуване на обмена на информация и изграждане на устойчиви партньорства с физически лица и организации, годни да произвеждат информация, която може да бъде въведена в системата iTrace.

4.4.2. Полза за инициативите на Съюза за контрол върху оръжията

На редица конференции, прояви и процеси проектът ще демонстрира подкрепата на Съюза за проекта iTrace и ще покаже ролята на проекта за предоставяне на конкретна информация в подкрепа на международните инициативи за контрол върху оръжията. Последователните проекти на iTrace (I, II и III) показаха, че международните информационни кампании играят решаваща роля за: 1) определяне на международния дневен ред относно международните процеси за контрол върху оръжията, и 2) създаване на възможности за сътрудничество в по-общ план с държави извън Съюза в рамките на проекта iTrace и на инициативите на Съюза за контрол върху оръжията.

4.4.3. Дейности по проекта

В рамките на проекта ще бъдат предприети следните дейности, като се следи по-специално за избягване на дублиране на дейности по друга линия, например в работата за разпространение на информацията по линия на ДТО:

а) презентации от служители на iTrace на съответните международни конференции по въпросите на незаконната търговия с конвенционални оръжия във всичките ѝ аспекти. Презентациите от служителите ще имат за цел да представят iTrace с акцент върху: 1) конкретните ползи от системата за подпомагане на наблюдението на изпълнението на ДТО, Програмата за действие на ООН и други имащи отношение международни инструменти; 2) ползата от нея при набелязването на приоритетни области за международна помощ и сътрудничество; и 3) ползата от системата като инструмент за оценка и профилиране на риска за органите, лицензиращи износа на оръжие;

б) презентации от служители на iTrace пред национални правителства и мироопазващи операции. Целта на презентациите от служителите ще бъде да представят iTrace на съответните отдели по мисиите, да насърчават и развиват официални споразумения за обмен на информация, способни да произвеждат информация, която да се въвежда в системата iTrace, както и да подпомогнат създателите на политиките в набелязването на приоритетни области за международна помощ и сътрудничество.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.4.4. Резултати от проекта

Проектът:

а) ще демонстрира ползата от iTrace и концепцията за документирането, събирането и обмена на данни относно отклоняването, създателите на политиките в международен и национален мащаб, които работят по прилагането на споразумения за контрол върху конвенционалните оръжия и на износа на оръжие (ДТО, Програмата за действие на ООН и други имащи отношение международни инструменти), и ще подкрепя тяхното изпълнение;

б) ще предоставя съответната информация за подпомагане на създателите на политиките и експертите в областта на контрола върху конвенционалните оръжия да набележат приоритетни области за международна помощ и сътрудничество и да изготвят ефективни стратегии за борба с отклоняването на оръжие;

в) ще предостави на органите за лицензиране на износа на оръжие задълбочена информация относно iTrace и ползата от нея при оценката на риска в допълнение към предоставената възможност за по-нататъшна обратна връзка и укрепване на системата;

г) ще улесни обмена на информация между националните правителства и мироопазващите операции и операциите за наблюдение на санкциите на ООН, включително обработката на данни и анализа чрез използване на системата iTrace;

д) ще улеснява свързването в мрежа на разширяващата се група от експерти в областта на контрола върху конвенционалните оръжия, които участват в провеждането на разследвания на място по отношение на отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях;

е) ще повиши обществената осведоменост относно проследяването на конвенционалните оръжия и боеприпасите за тях като средство за подпомагане на наблюдението на изпълнението на ДТО, Програмата за действие на ООН, МИП и други международни и регионални инструменти за контрол върху оръжията и износа на оръжие.

4.4.5. Показатели за изпълнението на проекта

До 30 конференции за разпространение на информацията с участието на служители на iTrace. Всички конференции ще включват презентации за iTrace. Дневният ред на конференциите и кратки обобщения ще бъдат включени в тримесечните доклади.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.4.6. Бенефициери на проекта

Вж. точка 4.2.6 по-горе за пълния списък на бенефициерите, който съвпада с бенефициерите на настоящия проект.

4.5. Проект 5: Политически доклади на iTrace

4.5.1. Цел на проекта

Проектът ще предоставя доклади по ключови въпроси на политиката въз основа на данните от разследванията на място, които са представени в системата iTrace. Докладите ще бъдат изготвяни с цел акцентиране върху конкретни области, будещи загриженост у международната общност, включително основни схеми за трафик на конвенционални оръжия и боеприпаси, регионално разпределение на конвенционалните оръжия и боеприпасите за тях, които са обект на трафик, и приоритетни области, изискващи внимание на международно равнище.

4.5.2. Ползи за инициативите на Съюза за контрол върху оръжията

Политическите доклади на iTrace насочват международното внимание към всеобхватността на инициативите на Съюза за контрол върху оръжията и ангажиментите, поети от държавите членки, за справяне с отклоняването на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях. От 2013 г. насам тези доклади получиха значително отражение в много от водещите световни новинарски медии, което стимулира правителствата, парламентаристите и гражданското общество да предприемат действия на национално равнище. В докладите на iTrace открито се посочват незаконни конвенционални оръжия с произход от Съюза, като по този начин се демонстрира прогресивната позиция на държавите членки, по отношение на контрола върху оръжията. Може да се каже, че това насърчава прозрачността, разширяването на членството и всеобщото приемане на договорите и режимите за многостранно разоръжаване, неразпространение и контрол върху оръжията, за които се призовава в Глобалната стратегия на ЕС, т.е. принципа на „даване на пример“.

4.5.3. Дейности по проекта

Задълбочени анализи, които ще доведат до изготвяне, преглед, редактиране и публикуване (включително отпечатване и разпространение на хартиен носител) на до 20 политически доклада на iTrace.

4.5.4. Резултати от проекта

Проектът:

а) ще изготви до 20 доклада, всеки от които ще представя отделен въпрос от международно значение;

б) ще осигури разпространението на политическите доклади на iTrace във всички държави членки;

в) ще разработи целева информационна стратегия, за да се гарантира максимален обхват на световно равнище;

г) ще поддържа видимостта на действието на политическата сцена и в международните новинарски медии чрез представяне, наред с другото, на информация от местно значение относно незаконните конвенционални оръжия, ще предоставя свързан с политиката анализ в подкрепа на текущи процеси в областта на контрола върху оръжията и ще изготвя съобразени с нуждите доклади с цел привличане на възможно най-голямо отразяване от международните новинарски медии.

4.5.5. Показатели за изпълнението на проекта

До 20 онлайн политически доклада на iTrace в рамките на предложеното действие, които ще бъдат публично разпространени.

Проектът ще бъде изпълняван в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.5.6. Бенефициери на проекта

Вж. точка 4.2.6 по-горе за пълния списък на бенефициерите, който съвпада с бенефициерите на настоящия проект.

4.6. Проект 6: Проследяване и засилено разследване на незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях

4.6.1. Цел на проекта

По проекта ще продължи изпращането на официални искания до национални правителства за проследяване на незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, отговорите на които дават цялостна информация за веригите на доставка на тези оръжия и боеприпаси и помагат да се установи мястото и обстоятелствата, при които са били пренасочени към неоправомощени ползватели. Тези дейности са насочени към разкриване на механизмите, по които става отклоняване на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, въз основа на разглеждане на всеки отделен случай и с подкрепата на държавите износителки, по-специално на органите на държавите членки, за контрол върху износа на оръжие. От проследяването се получава подробна информация за незаконните мрежи за доставка на конвенционални оръжия, установяват се случаите на нерегламентирани повторни трансфери в нарушение на споразуменията относно крайните ползватели, сигнализира се за нарушения на оръжейното ембарго, наложено от ООН и Съюза, и се предупреждават държавите за отклоняване след износ. Преди всичко, поради факта, че самите национални правителства предоставят информацията за проследяването, процесът на проследяване дава основа за изработването на политики за контрол върху оръжията.

4.6.2 Ползи за инициативите на Съюза за контрол върху оръжията

Благодарение на исканията за проследяване проектът iTrace допринесе за различни случаи на намеса на правоприлагащи органи от държави членки, (и трети държави), включително за наказателното преследване и осъждането на лица, замесени в трафик на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, както и на свързани с тях материали.

Исканията за проследяване са също сигнал за държавите членки, за случаи на отклоняване след износ, като чрез тях се осигурява жизненоважна информация в подкрепа на ефективната оценка на рисковете при предоставянето на лицензии за износ на оръжие. В това си качество проектът iTrace осигурява пряка информация в помощ на държавите членки, за изпълнение на 7-и критерий от Обща позиция 2008/944/ОВППС и на член 11 от ДТО. Получената в процеса на проследяване информация позволява също така да се идентифицират неоправомощените крайни ползватели, лицата, които пренасочват конвенционални оръжия, незаконните участници във веригата на доставки и лицата, които предоставят незаконно финансиране, което осигурява на държавите членки, решаващи данни за изготвянето на профили във връзка с рисковете при износ.

4.6.3. Дейности по проекта

Постоянен поток от искания за проследяване и съответната комуникация и последващи разследвания през цялата продължителност на проекта.

4.6.4. Резултати от проекта

Проектът:

а) ще включва безпрецедентно интензивно проследяване на незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях в засегнати от конфликти райони. Подобренията в стандартните оперативни процедури на CAR в хода на iTrace III — след обстойни консултации с държавите членки — ще гарантират преразглеждане от националните правителства на събраната от звеното за проследяване на CAR информация, преди тя да бъде пусната, както и принос към най-големия световен регистър на проследени оръжия от зони на конфликт;

б) новосформираното звено за засилено разследване (ЗЗР) ще събира получената информация от проследяването на незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, за да разкрие в по-голяма степен „кой, защо, какво, кога и как“ прави в отклоняването и да очертае схема на веригата на доставки, като се съсредоточи върху три стълба на разследването: човешките мрежи, финансирането на незаконните оръжия и логистиката на доставките. ЗЗР ще може да се разполага на всяко място по света и ще работи за събирането на непублични свидетелства, финансова информация и документи както в зони на конфликт, така и извън тях; и

в) в крайна сметка ЗЗР ще предлага на лицата, които определят политиките, нови варианти за справяне с незаконните трансфери на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях и с финансовите и логистичните мрежи зад тях — в допълнение към мерките като оръжейно ембарго и пряк контрол върху износа, възможности за „нарушаване на мрежите“, вариращи от банкови формални изисквания до целенасочени проверки на контейнери и предупредително обозначаване на търговски посредници.

4.6.5. Показатели за изпълнението на проекта

Обемът и успехът на исканията за проследяване ще бъдат отчитани и оценявани постоянно през целия срок на действието.

Проектът ще бъде изпълняван в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.6.6. Бенефициери на проекта

Вж. точка 4.2.6 по-горе за пълния списък на бенефициерите, който съвпада с бенефициерите на настоящия проект.

5. Места на изпълнение

Проекти 1, 2 и 6 ще изискват широко разполагане на място на експерти в областта на конвенционалните оръжия в регионите, засегнати от конфликти. Това разполагане на експерти ще бъде преценявано за всеки отделен случай в зависимост от сигурността, достъпа и наличността на информация. CAR вече е установила контакти или работи по текущи проекти в много от съответните държави. Проект 3 ще се осъществява в столиците на държавите членки, (с други пътувания вътре в страната в зависимост от изискванията на държавите членки). Проект 4 ще се осъществява, в координация с националните правителства и съответните организации, в рамките на международни конференции в целия свят с цел да се осигури максимална видимост на проекта. Проект 5 ще бъде подготвен в Белгия, Италия, Франция и Обединеното кралство.

6. Продължителност

Общата прогнозирана продължителност на всички проекти е 36 месеца.

7. Изпълнителен орган и визуална идентификация на Съюза

CAR включва малки екипи за разследване на място с местните сили в областта на отбраната и сигурността, мироопазващ/мироподдържащ персонал и други участници с мандат в областта на сигурността. Когато тези сили/мисии поемат контрола върху незаконни оръжия или обекти за събиране на доказателства, екипите на CAR събират всички налични доказателства относно оръжията и групите, които ги използват. След това CAR пристъпва към проследяване на всички еднозначно определими изделия и провежда разследвания с широк обсег относно незаконния им трансфер, веригите на доставка и подкрепата за страни, които заплашват мира и стабилността.

В сътрудничество с националните органи за лицензиране на износа на оръжие, CAR възпроизвежда веригите на доставка, които са отговорни за доставките на оръжие за въоръжени конфликти, като по този начин идентифицира незаконната дейност и отклоняването на оръжие от законния към незаконния пазар. CAR регистрира събраната информация в своята глобална система за мониторинг на оръжията iTrace, която със своите над 500 000 вписвания на оръжия, боеприпаси и свързани с тях материали от зони на конфликт е най-големият регистър в света на данни за оръжия от зони на конфликт.

CAR използва тази информация, а) за да предупреди държавите членки за отклоняване на конвенционални оръжие и боеприпаси за тях и б) за да позволи осъществяването на целенасочени инициативи за борба с отклоняването, включително преразглеждане на мерките за контрол на износа на оръжие и международни дипломатически действия.

Това е доказана методология за почти незабавно откриване на случаите на отклоняване, като екипите на CAR на място са уведомявали държавите членки, за отклонено оръжие, докато все още са били разположени в засегнати от конфликти райони, например докато са били на място в Мосул, Ирак. В някои случаи екипите на CAR са разкривали нерегламентирани повторни трансфери в рамките на два месеца, след като оръжията са напуснали производствения цех.

Решение (ОВППС) 2017/2283 подкрепя CAR в продължаването и разширяването на проекта iTrace, създаден с Решение 2013/698/ОВППС и подновен с Решение (ОВППС) 2015/1908. Проектите, обозначени съответно като iTrace I, II и III, категорично утвърдиха iTrace като значима инициатива за мониторинг на оръжия от зони на конфликт в световен мащаб и предоставиха пряка подкрепа за органите за лицензиране на износа на оръжие и за лицата, определящи политиката в областта на контрола върху оръжията в ЕС.

Наред с това в приетия на 2 декември 2015 г. план за действие на ЕС относно незаконния трафик и използване на огнестрелни оръжия и взривни вещества беше отправен призив за „разширяване на използването на iTrace“ и препоръка всеки национален правоприлагащ орган, който разкрие отклоняване на оръжие и боеприпаси, да прави справка за това в регистрите на iTrace. През 2019 г. CAR сключи меморандум за разбирателство с Европол за оказване на подкрепа в тези дейности. Освен това CAR предостави данни от iTrace на системата на Интерпол iARMS и помогна на Интерпол да идентифицира оръжията, въведени в iARMS от държавите членки.

CAR ще предприеме всички подходящи мерки за популяризиране на факта, че действието е финансирано от Съюза. Тези мерки се осъществяват в съответствие с Наръчника за комуникацията и визуалната идентификация при външните дейности на Европейския съюз, изготвен и публикуван от Европейската комисия.

CAR следователно ще осигури видимостта на приноса на Съюза с използване на подходяща запазена марка и методи за популяризиране, изтъкване на ролята на Съюза, осигуряване на прозрачност на неговите дейности и повишаване на осведомеността за основанията на настоящото решение, както и за подкрепата на настоящото решение от страна на Съюза и за резултатите от тази подкрепа. Знамето на Съюза ще присъства на видно място в изготвените в рамките на проекта материали в съответствие с насоките на Съюза за точното използване и възпроизвеждане на знамето.

8. Методология и гаранции за партньорите от националните правителства

В действието iTrace ще се следва политически балансирано докладване. В съответствие с основните принципи на CAR в хода на действието ще бъдат докладвано за незаконните конвенционални оръжия и боеприпасите за тях, които екипите на CAR за разследване на място документират в засегнати от конфликти държави, независимо от техния вид или произход и независимо с кого е свързана страната, която ги държи. CAR отчита, че държавите членки, които разкриват информация в името на прозрачността, може да подложат износа си на оръжие на по-голям обществен контрол. Поради това CAR във възможно най-голяма степен:

а) ще отчита, при изготвянето на своите публични доклади, приноса на държавите — членки на ЕС, предоставили информация за действието iTrace в интерес на публичната прозрачност; и

б) ще гарантира, че в публичното докладване на iTrace се прави категорична разлика между посочените в буква а) държави членки, и държавите, които последователно не разкриват информация в подкрепа на разследванията на iTrace.

8.1 Оперативна яснота

CAR ще иска предварително одобрение от COARM преди поемането на съществени ангажименти във всички държави, които преди това не са били включени в разследванията на iTrace на място или в програмите на iTrace за обучение и менторство. Във всяко такова искане ще бъде представена най-общата насоченост на разследванията и методологията на CAR, предвидени за съответната страна. Към момента на приемане на настоящото решение програма iTrace е изпълнявана в следните страни: Афганистан; Бахрейн; Бенин; Буркина Фасо; Централноафриканската република; Чад; ДР Конго; Кот д'Ивоар; Египет; Етиопия; Гамбия; Гана; Индия; Ирак; Израел; Йордания; Кения; Ливан; Либия; Мали; Мавритания; Мароко; Мианмар; Непал; Нигер; Нигерия; Филипини; Саудитска Арабия; Сенегал; Сомалия; Южен Судан; Судан; Сирия; Тунис; Турция; Уганда; Украйна; Обединените арабски емирства; и Йемен.

8.2. Намаляване на субективността

CAR отчита, че в зависимост от степента на подробност, с която националните правителства отговарят на исканията за проследяване (вариращи от липсата на отговор до пълно оповестяване и предоставяне на документите по трансфера), държавите членки, може да бъдат изложени в различна степен на обществено внимание. CAR се ангажира да намалява всяка имплицитна субективност, която това различие в отговорите на исканията за проследяване може да внесе в докладването от страна на iTrace, като:

а) включва изрично уводен текст за всички случаи, докладвани по линия на действието iTrace, за които държавите членки, са дали прозрачен отговор по начин, който потвърждава недвусмислено, когато е приложимо, законосъобразността на трансферите, за които се отнасят тези искания за проследяване;

б) включва изрично уводен текст, за всички случаи, докладвани по линия на действието iTrace, за които държавите не са отговорили на искането за проследяване, и в който се казва, че „предвид липсата на отговор на искането за проследяване, CAR не може да се произнесе за законосъобразността на въпросния трансфер“ (това няма да се отнася за случаите, в които държавите членки, са представили съображения в отговор на конкретни искания за проследяване, които ги възпрепятстват да дадат незабавен или цялостен отговор); и

в) представя редовен доклад на Европейската служба за външна дейност за всички случаи, в които CAR не е получила от държавите потвърждение, че са получили искането за проследяване, в рамките на 28 дни от получаването му. CAR ще регистрира всички потвърждения за получаване, които е получила под формата на писма, факсимилета, имейли или телефонни обаждания.

8.3. Процесът на проследяване

Държавите членки, отговарят на исканията за проследяване от CAR в рамките на проекта iTrace изцяло по своя преценка, при спазване на националното си законодателство в областта на контрола върху износа и поверителността на данните.

Първоначално CAR изпраща електронни искания за проследяване до постоянното представителство към ООН на съответното правителство в Ню Йорк, въпреки че по административни причини насърчава националните правителства да определят лице за контакт в столицата за бъдещите комуникации с действието iTrace.

Процесът на проследяване следва вътрешните стандартни оперативни процедури на CAR 02.02 и включва следните стъпки:

а) при засичането на данни, екипите за разследване на място, от които се изисква да проследяват конвенционалните оръжия и боеприпасите за тях, ги отбелязват за проследяване в глобалната система за докладване за оръжия iTrace;

б) звеното за проследяване на CAR преглежда всички други данни, събрани на място, и съвместно със звеното за анализи на CAR отправя евентуални допълнителни искания за проследяване, ако прецени, че такива са необходими;

в) по отношение на изделията, които са подбрани за проследяване, системата автоматично: i) задава номер на искането за проследяване на всяко изделие; ii) обединява исканията за проследяване на едно или повече изделия, които произхождат от една и съща държава, в общо съобщение за проследяване; и iii) определя номер за кореспонденция на всяко съобщение за проследяване;

г) с изпращането на искането за проследяване започва 28-дневен период на изчакване, който е съобразен с националните процедури, например в държавите членки. През този период на изчакване изделието не може да бъде публикувано или посочвано в нито един продукт на CAR;

д) ако в края на 28-дневния период звеното за проследяване не е получило отговор на искането за проследяване, то може да изпрати напомняне (по имейл или чрез обаждане по телефона, като всеки контакт се документира); Напомнянето не води до започването на нов 28-дневен период;

е) когато звеното за проследяване получи отговор на искане за проследяване, то уведомява всички компетентни служители. Компетентните служители обсъждат отговора със звеното за проследяване и решават какво действие да бъде предприето (напр. дали отговарящата страна е отговорила на въпросите на CAR; дали се налага CAR да предприеме последващи действия или да поиска разяснения; дали CAR може да публикува право на отговор);

ж) след като се получат всички разяснения, звеното за проследяване съставя уведомление във връзка с правото на отговор. То представлява кратко резюме на информацията, предоставена в отговор на искането на CAR, и включва резерви за липсващата или недостатъчната информация. Текстът се възпроизвежда дословно в iTrace и други продукти на CAR и задължително трябва да предава възможно най-изчерпателно информацията, предоставена от ответната страна в отговор на искането за проследяване. Звеното за проследяване изпраща проекта на текста на екипа, който отговаря за изготвяне на исканията за проследяване, за преглед. В случай че текстът бъде одобрен, екипът уведомява звеното за проследяване в писмен вид и то изпраща правото на отговор;

з) с изпращането на правото на отговор започва пореден 28-дневен период на изчакване, през който CAR приканва ответната страна да предложи допълнения или изменения на текста с правото на отговор;

и) в случай че ответната страна предложи изменения на текста с правото на отговор, CAR изменя текста и публикува ново право на отговор. Всеки път, когато звеното за проследяване публикува ново право на отговор, започва 28-дневен период на изчакване. Този процес може да се повтаря, докато CAR не прецени, че конструктивният обмен на информация е изчерпан. CAR не е длъжна да приеме исканията за изменение на правото на отговор *ad infinitum*;

й) процесът на право на отговор завършва или когато съответното правителство уведоми CAR, че текстът е приемлив, или когато CAR прецени, че по-нататъшните изменения, предлагани от правителството, са невалидни или излишни. Ако правителството съобщи, че не е съгласно с CAR, и CAR прецени, че изтъкнатите аргументи са невалидни или излишни, CAR задължително отбелязва, че са направени такива възражения в текста с право на отговор;

к) когато процесът на право на отговор е в ход и в непосредствено бъдеще предстои публикуване, две седмици преди „заключването на текста“ CAR съобщава на ответната страна, че няма да бъдат внасяни повече промени в съответната публикация след датата на заключване на текста;

л) след като звеното за проследяване нанесе всички изменения и допълнения в текста с право на отговор, то изпраща проекта за текст на екипа, който е отговарял за изпращане на искането за проследяване, за преглед. При приемане на текста, екипът на CAR уведомява писмено звеното за проследяване. След като бъде одобрен текстът с правото на отговор се „заключва“ и вече не може да бъде променян. От там насетне той трябва да бъде възпроизвеждан дословно във всички публични или непублични продукти, които споменават случая. Затова е абсолютно задължително звеното за проследяване и съответните екипи да са договорили дословно текста като цяло, преди публикуването на правото на отговор; и

м) ако някое правителство, в отговор на искане от CAR за проследяване, посочи коя е следващата брънка във веригата на доставки, CAR отправя ново искане за проследяване към тази страна и процесът на проследяване започва от буква а).

8.4. Предварително уведомление

CAR изпраща предварително уведомление до всички страни, за които е посочена съществена информация в публикациите на iTrace. Уведомлението се изпраща под формата на официално съобщение, което се изготвя от автора на предстоящата публикация и се изпраща от звеното за проследяване. В предварителното уведомление е описано по какъв начин докладът ще представя връзката между правителството или друго посочено образувание и конкретния случай и самото уведомление е съставено по начин, който гарантира, че:

а) CAR е спазила необходимите процедури по отношение на всякакви недоказани обвинения или позовавания на образувания в своите продукти; и

б) информацията, представена в докладите на CAR, е точна и справедлива.

След като бъде изпратено, предварителното уведомление поставя началото на 28-дневен период на изчакване, през който CAR приканва получателите да проверят точността на предоставената информация и да представят възражения. Изделието не може да бъде публикувано или посочвано в нито един продукт на CAR през 28-дневния период.

9. Докладване

CAR ще изготвя описателни доклади на всеки три месеца. Тези доклади, наред с останалото, ще съдържат подробна информация за извършеното през отчетния период по всеки проект, включително датите и националните институции. Докладването ще обхваща и броя на консултациите между iTRACE и държавите членки.

Географският обхват на проучвателните дейности, броят и категорията на намерените изделия, както и техният произход ще бъдат достъпни в реално време онлайн чрез приложението на iTRACE.